

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา

3.1 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

การศึกษาระบบการศึกษาของประเทศไทย มีการปรับปรุงระบบการศึกษาจนถึงสภาพปัจจุบัน ระบบการศึกษาที่คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้จัดทำขึ้น และนำมาใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ กล่าวคือ

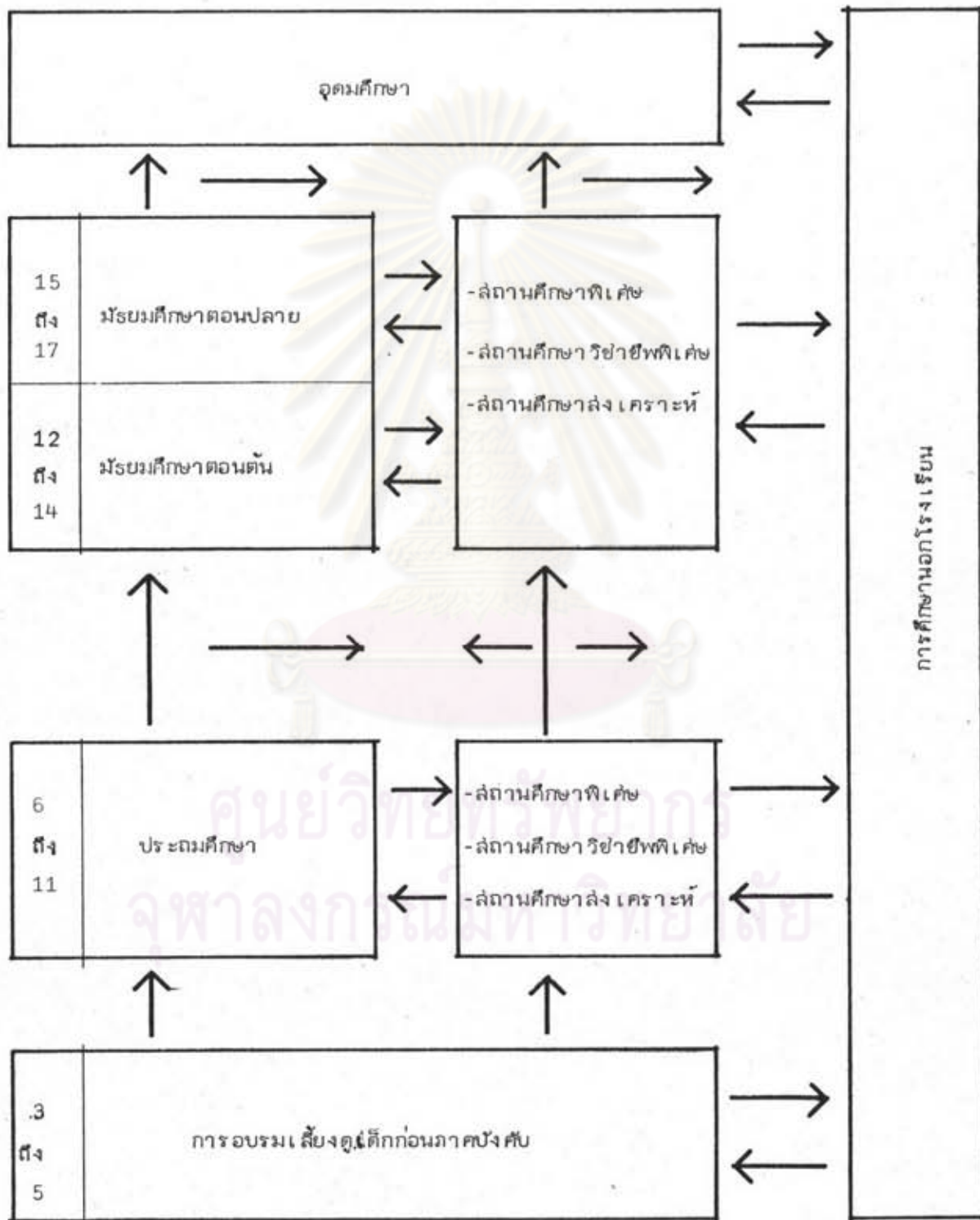
- อายุระหว่าง 3-5 ปี เป็นการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนภาคบังคับ
- อายุระหว่าง 6-11 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา ป.1-ป.6
- อายุระหว่าง 12-17 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ม.1-ม.6
- อายุระหว่าง 18 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับอุดมศึกษา

เมื่อพิจารณา เฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ได้มีการจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ ในลักษณะของวิทยาลัยชุมชน ซึ่งจะเน้นหนักในเรื่องการฝึกวิชาชีพเป็นหลัก และมหาวิทยาลัย โดยจะเน้นหนักไปในทางด้านวิชาการ ทั้งนี้ในปัจจุบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ดำเนินการมาตั้งแต่แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 ระหว่าง พ.ศ.2525-2529 เท่าที่เป็นมาจนถึงปัจจุบัน นโยบายการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างและต่อเนื่องตั้งแต่การกำหนดแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 1 เป็นต้นมานั้น พอสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

3.1.1 แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2504-2509

ในการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 1 นั้นไม่ได้กำหนดออกมาอย่างชัดเจน แผนพัฒนาทางการศึกษานั้นจะรวมอยู่ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 พ.ศ.2504-2506 และระยะที่ 2 พ.ศ.2507-2509 ในระยะแรกของแผนพัฒนา เป็นการรวบรวมโครงการของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่มีมานานแล้ว เข้าด้วยกัน โดยเน้นหนักในด้าน การเร่งรัดพัฒนาพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจเป็น

แผนภูมิที่ 3.1 แสดงข้อเสนองานเกี่ยวกับระบบการศึกษาระดับการศึกษา ของประเทศไทย

อายุโดยประมาณ

ที่มา : คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา , "การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม"

สำคัญ ซึ่งมิได้เน้นหนักทั้งในด้านนโยบายและการพัฒนาการศึกษา ต่อมาในระยะที่ 2 จึงได้มีการปรับปรุงแผนพัฒนาดังกล่าว และหันมา เน้นหนักทางด้านนโยบายการศึกษามากขึ้น

สำหรับด้านอุดมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งผลิตกำลังคนในระดับสูงของประเทศ จึงส่งเสริมให้มีการผลิตนักศึกษาในอาชีพแขนงต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในสาขาที่ขาดแคลน คือ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ แพทย-ศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์ สำหรับด้านสังคมศาสตร์นั้น มีกำลังคนจำนวนมากพอกับความต้องการของประเทศแล้ว นอกจากนี้ยังจะขยายการศึกษาออกไปยังส่วนภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ โดยการสั้ดตั้งมหา วิทยาลัยในภาคต่าง ๆ ขึ้น โดยสั้ดตั้งแผนกวิชาและวางหลักสูตรให้เหมาะสมล้กับความต้องการในส่วนภูมิภาคนั้น ๆ

3.1.2 แผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2510-2514

ในลักษณะเดียวกับแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504-2509 กล่าวคือ ในแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2510-2514 จะรวมแผนพัฒนาการศึกษาไว้ในแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมไม่ได้แยกออกมาอย่างเด่นชัด

แผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2510-2514 ได้ปรับปรุงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้มีลักษณะของแผนพัฒนาที่สมบูรณ์ คือ ได้มีการพิจารณาและวางแผนพัฒนาในส่วนของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ มีการวางแผนด้านกำลังคน การวางแผนของส่วนท้องถิ่น และการวางแผนในภาคเอกชน ทำให้การพัฒนาด้านสังคมมีความสำคัญยิ่งขึ้น เช่น การศึกษา การอนามัย การสาธารณสุข ด้านแรงงาน และการปกครอง เป็นต้น แต่ทั้งนี้ แผนพัฒนาฉบับที่ 2 ยังคงเน้นหนักในด้านการสร้างและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทาง เศรษฐกิจ เช่นเดียวกับแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1

แผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้ ได้มุ่งที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 1 ซึ่งปรากฏว่ายังมีเยาวชนอีกมากที่ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษา ส่วนในระดับที่สูงขึ้นไปจำนวนนักเรียน นักศึกษากลับน้อยลงมาก และมาตรฐานทั่วไปของการศึกษายังไม่สูงพอ และที่สำคัญที่สุดคือ การผลิตผู้สำเร็จการศึกษายังไม่สอดคล้องกับความต้องการด้านกำลังคน ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีจำนวนมากไม่อาจหางานทำได้ง่าย

ทั้ง ๆ ที่ประเทศยังขาดกำลังคนที่มีความรู้และมีฝีมืออย่างมาก ทำให้เกิดความสูญเสียในด้านการขยายการผลิต และ เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

ในด้านอุดมศึกษา จะเน้นการผลิตกำลังคนระดับสูง เฉพาะสาขาที่ประเทศมีความต้องการมาก เช่น วิศวกรรมศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้จะจัดดูดยการศึกษาระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้ได้สัดส่วนกับประชากรโดยเร่งรัดคุณภาพในด้านการศึกษา ในส่วนภูมิภาคให้ใกล้เคียงกับส่วนกลางมากขึ้น

3.1.3 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2515-2519

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 3 พ.ศ.2515-2519 นี้รับเป็นแผนพัฒนาการศึกษาที่แยกออกมาจากแผนพัฒนาการทาง เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างชัดเจน แต่ทั้งนี้ก็ได้นำเอานโยบายหลักของแผนพัฒนาการทาง เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมา เป็นหลัก ในการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาให้มีความสอดคล้องกัน

แผนพัฒนาการศึกษาฉบับนี้ ได้มุ่ง เน้นการปรับปรุงคุณภาพและการขยายปริมาณการศึกษา ตลอดจนการผลิตกำลังคนระดับต่าง ๆ ให้สนองความต้องการของการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ในแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 2 ได้ประสบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ กล่าวคือ ถึงแม้รัฐจะขยายปริมาณการศึกษาออกไปก็ไม่อาจสนองความต้องการของสังคมได้อย่างเพียงพอ เพราะจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การพัฒนาการศึกษาในช่วงดังกล่าว จึงไม่บรรลุผลโดยสมบูรณ์ มีความสูญเสียเปล่าทางด้านการศึกษา อันเนื่องมาจากนักเรียนออกกลางคัน ลอตกซ้ำชั้น และระบบการศึกษา หลักสูตรและวิธีการสอนยังไม่สัมพันธ์กัน อีกทั้งทรัพยากรส่วนใหญ่ที่ได้เพื่อการศึกษา นั้น ได้ถูกนำไปใช้เพื่อการศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กวัยเรียนโดยหมดสิ้น ถึงแม้ว่าจะได้มีการตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง อันจะต้องดำเนินไปจนตลอดชีวิตก็ตาม การศึกษาผู้ใหญ่ก็ไม่ได้ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่งซึ่ง เป็นปัญหาขั้นมูลฐานที่เป็นอุปสรรคแก่การขยาย และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา คือ ปัญหาการขาดแคลนครูในท้องถิ่นห่างไกลและทุรกันดาร แม้แต่ในระดับอุดมศึกษา เช่น สาขาแพทยศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ จำนวนอาจารย์ที่มีไม่เพียงพอ

การวางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 3 ซึ่งมุ่งเน้นที่จะแก้ไข ปัญหาดังกล่าว โดยจัดการศึกษาอย่างประหยัด และเกิดประโยชน์มากที่สุด ให้มีการประสาน งานกันระหว่างหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับความต้องการทาง เศรษฐกิจ และสังคมด้วย

นโยบายการศึกษาในแผนพัฒนาฉบับที่ 3 ซึ่งได้เน้นหนักในการพัฒนาการ ศึกษาทุกระดับและประเภท โดยการปรับและขยายการศึกษาแต่ละระดับ พร้อมทั้งมุ่งแก้ไข สิ่งบกพร่องต่าง ๆ ให้ดีขึ้น และเหมาะสมตามหลักการพัฒนา ก้าวส่งคนของ ประเทศ

ในระดับอุดมศึกษา มีนโยบายที่จะลดความสูญเสียเปล่าในระดับปริญญาตรี เน้นการผลิตบัณฑิตที่สนองความต้องการทาง เศรษฐกิจและสังคม เช่น เกษตรศาสตร์ วิศวกรรม- ศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ และส่งเสริมการวิจัยและสร้างตำราเรียนในระดับอุดมศึกษา และได้ เน้นด้านมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค ให้เป็นศูนย์กลางการในแต่ละภาค รวมทั้งการริเริ่มให้มี วิทยาลัยชุมชน เพื่อผลิตกำลังคนระดับกลางที่ประเทศมีความต้องการมากด้วย

3.1.4 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520-2524

แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520-2524 ได้ยึด ถือเอาความมั่นคงปลอดภัยของชาติเป็นหลักเบื้องต้นของการพัฒนา เพราะได้มีการเปลี่ยนแปลง ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างมาก ซึ่งได้มีการปฏิรูบนโยบายหลายด้าน ที่เห็นว่าจำเป็นต้องการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน ในโครงการของระบบเศรษฐกิจและสังคมเพื่อ ยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เป็นการวางแผนพัฒนาประเทศในแนวใหม่ โดย วางกรอบนโยบายของประเทศที่แตกต่างจากแผนพัฒนาฉบับก่อน ๆ โดยเฉพาะได้มุ่งที่จะสร้าง สรรความเป็นธรรมในสังคม ลดความเหลื่อมล้ำของบุคคลในทางเศรษฐกิจ โดยคำนึงถึงคน ส่วนใหญ่ในชาติ และผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล ทุรกินดารมากขึ้น

ในด้านการศึกษาของชาติ ในระยะที่ห้าแผนการศึกษาที่ผ่านมา ได้มีปัญหา และอุปสรรคเกิดขึ้นหลายประการ อาทิเช่น โครงสร้างระบบการศึกษา ความเลื่อมภาคทาง การศึกษา ระบบบริหาร การจัดการศึกษาของเอกชน และปัญหาการลงทุนทางการศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการบำรุงศิลปวัฒนธรรม ปัญหาการวิจัยและติดตามผล ไม่เพียงพอ และปัญหาในการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทที่แตกต่างกันออกไป

แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 4 ได้ศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาต่าง ๆ นอกจากจะมุ่งแก้ปัญหาที่ผิวยุ่แล้ว ยังได้มุ่งที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีลักษณะที่สมบูรณ์ขึ้น โดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่า "จะพัฒนาการศึกษาทุกระดับและประเภทให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงของประเทศ และให้สนองความต้องการขั้นพื้นฐานทางสังคมและการพัฒนาประเทศ" โดยให้การศึกษามีส่วนช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพและคุณภาพของพลเมืองไทย

ทางด้านนโยบายระดับอุดมศึกษานั้น มุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพการศึกษา และการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป เพื่อให้รับใช้สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การผลิตบัณฑิตในกลุ่มสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศก็เป็นสิ่งจำเป็นด้วย ส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เป็นระบบเปิดในมหาวิทยาลัยมากขึ้น และให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน วางพื้นฐานจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในภาคต่าง ๆ ให้เหมาะสม นอกจากนี้รัฐยังมีนโยบายส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาของเอกชนขยายการศึกษามากขึ้น เว้นแต่ในด้านการศึกษาขั้นต้น และศึกษาค่าสมัคร ซึ่งรัฐจะรับผิดชอบจัดดำเนินการเอง

3.1.5 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาไว้ว่า จะเร่งรัดพัฒนาการศึกษาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมุ่งให้การศึกษากลายเป็นการส่งเสริมบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพ มีจริยธรรม คุณธรรม ตลอดจนมีพลานามัยสมบูรณ์ รักและธำรงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทยไว้ โดยกำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษารวมทุกระดับ มีสาระสำคัญในการประสานสัมพันธ์การศึกษาทุกระบบและทุกประเภทให้ได้ปริมาณและสัดส่วนที่เหมาะสมกับการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหาร ส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นแหล่งให้บริการต่อชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา พัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมและเผยแพร่การวิจัย ให้มีความเสมอภาคทางการศึกษา ปรับปรุงระบบและวิธีการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมสันติภาพ การกีฬา ระดมทรัพยากรและส่งเสริมการศึกษาภาคเอกชน

ในด้านปริมาณการศึกษาระดับอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 5.3 ต่อปี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 8.7 ต่อปี ทั้งนี้เป็นการจัดการศึกษาทั้งในภาครัฐบาลและเอกชนในสัดส่วน 78:22 และ 87:13 ในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี เมื่อสิ้นแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 (พ.ศ.2529) ตามลำดับ

3.2 แผนพัฒนาการศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นับตั้งแต่การสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ.2459 เป็นต้นมา การพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดำเนินไปโดยไม่มีการวางแผนที่ชัดเจน เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการกำลังคนในแต่ละยุคสมัยจนถึงปี พ.ศ.2504 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้เริ่มมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขึ้นจนถึงปัจจุบัน เป็นแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 พ.ศ.2525-2529 ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ สำหรับสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ระยะที่ 1 จนถึงปัจจุบันพอสรุปได้ดังนี้

3.2.1 โครงการพัฒนา เศรษฐกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2504-2509)

แผนพัฒนาการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระยะที่ 1 พ.ศ.2504 - 2509 ใช้ชื่อว่า โครงการพัฒนา เศรษฐกิจจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 โดยตระหนักถึง ความจำเป็นของการประสานงานระหว่างการศึกษา และเศรษฐกิจของชาติ ทั้งนี้ได้มุ่งที่จะพัฒนาสถาบันการศึกษาแห่งนี้ตามอุดมคติของนักการศึกษา แต่มุ่งปรับสถาบันให้อยู่ในฐานะที่จะสนองความต้องการของ เศรษฐกิจของชาติโดยแท้จริง และเป็นตัวแทนของความเจริญของศิลปะวิทยาการ ตลอดจนวัฒนธรรมประชาชาติไทย สำหรับนโยบายการขยายการศึกษานั้น กำหนดไว้ว่า "การศึกษาสมควรที่จะขยายตัวเฉพาะในขนาด เฉพาะในทางที่เศรษฐกิจสามารถสนับสนุนได้ ทั้งในด้านการเงิน และในด้านปริมาณ"

3.2.2 การพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระยะที่ 2 พ.ศ.2510-2514

ในช่วงระยะของการพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระยะที่ 2 พ.ศ. 2510-2514 อาจกล่าวได้ว่า เป็นการสัตรีบมและก่อตัวในด้านแนวความคิดทางด้านกร

การศึกษาตามแนวความคิดใหม่ที่ชัดเจน ก่อให้เกิดการปรับตัวในฝ่ายบริหารของมหา วิทยาลัย ที่เร่งดำเนินการให้มหา วิทยาลัยเป็นมหา วิทยาลัยที่ลุ่มบูรณ์แบบมากขึ้น เริ่มต้นด้วยการกำหนด ภาระงาน จุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัยขึ้น เน้นคุณสมบัติของผลิตในเชิงของความรู้ในทางวิชาชีพและ ทั่วไป เน้นคุณธรรมให้เป็นคนที่ลุ่มบูรณ์ และเริ่มกำหนดแนวทางในด้านการศึกษาทั่วไป เร่ง ส่งเสริมบทบาทด้านการวิจัย ก่อตั้งทุนวิจัยรายสาขาในกลุ่มโยช ปรับปรุงระบบหน่วยกิต หน่วย ทะเบียนกลาง เริ่มบทบาทของฝ่ายวางแผนและพัฒนา ปรับปรุงกิจกรรมผลิตในระยะแรกให้ กิจกรรมผลิตมีลักษณะกว้างขวางขึ้น จัดตั้งสภาคณาจารย์และปรับปรุงระบบบริหารงานมหา วิทยาลัย ให้กว้างขึ้น ทั้งนี้ผลของการดำเนินงานในแผนพัฒนา ระยะที่ 2 นี้จะส่งผลปรากฏอย่างชัดเจน ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 3 พ.ศ.2515-2519

3.2.3 โครงการพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัย ระยะที่ 3 พ.ศ.2515-2519

แผนพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัย ระยะที่ 3 พ.ศ.2515-2519 เป็น การจัดทำแผนที่แตกต่างไปจากแผนพัฒนา 2 ระยะแรกอย่างมากในขณะเดียวกัน ก็เป็นราก ฐานของแผนพัฒนาในระยะที่ 4 และ 5 ที่ตามมา ดังจะเห็นได้จากโครงการต่าง ๆ ที่ตั้งไว้ ในแผนพัฒนา ระยะที่ 3 นี้ ได้นำมาปฏิบัติให้เห็นผลขึ้นมาในระยะที่ 4 และ 5 ตามลำดับ ในแผนพัฒนา ระยะที่ 3 นี้ นอกจากจะกำหนดให้มีการเปิดสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ มากขึ้น ขยายการศึกษา ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยเปิดสอนถึงระดับปริญญา เอกในบางสาขา เพื่อสนองความต้อ งการของประเทศ ยกฐานะของแผนกอิสระขึ้นเป็นคณะ คือ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ มุ่งส่งเสริมงานด้านศิลปวัฒนธรรม และสังคม เพื่อประโยชน์ของสาธารณชนและชนบทแล้ว ยัง ได้มีการจัดทำโครงการใหม่ เพื่อส่งเสริมให้มหา วิทยาลัยมีความลุ่มบูรณ์ โดยการจัดตั้งคณะ เกษตรศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์ จัดตั้งสถาบันวิจัยและบริการต่าง ๆ เพื่อเป็นสิ่งสนับสนุน การศึกษาระดับอุดมศึกษา บางโครงการไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน แต่ก็ เป็นราก ฐานสำหรับแผนพัฒนาการศึกษาในระยะต่อมา อาทิเช่น โครงการคณะศิลปกรรมศาสตร์ ศูนย์ บริการวิชาการ เป็นต้น

ในแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 3 นี้ จุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัยมีแนวความคิด ในการขยายการศึกษาออกไปยังชุมชนชนบทที่ค่อนข้างชัดเจน โดยบรรจุโครงการจัดตั้ง วิทยาลัย ชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นสาขาของมหา วิทยาลัย เปิดสอนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นศูนย์

กลางทางวิชาการและวัฒนธรรมภาคตะวันออก ซึ่งจะเป็นโครงการสำริดตามนโยบายพัฒนาการศึกษาอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 3 โดยมีเป้าหมายที่จะจัดตั้งขึ้น ณ จังหวัดชลบุรี และใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งสำหรับโครงการของคณะเกษตรศาสตร์

3.2.4 โครงการพัฒนาการศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระยะที่ 4 พ.ศ.2520-2524

ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) มหาวิทยาลัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ 2 ลักษณะ คือ การจัดทำวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมาย ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติในระดับอุดมศึกษาและการจัดทำเกณฑ์ที่เหมาะสมเป็นธรรม ประหยัดและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างสูงสุด เพื่อใช้ในการพิจารณาจัดสรรทรัพยากรของหน่วยงานต่าง ๆ ให้เหมาะสม

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 นี้มุ่งที่จะให้ได้ผลในการปฏิบัติมากที่สุด โดยให้มีลักษณะที่แตกต่างไปจากแผนพัฒนาที่ผ่านมา ซึ่งกระทำในลักษณะ "การรวมแผน" แล้วไม่ปฏิบัติตามแผน

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 นี้มุ่งที่จะให้มหาวิทยาลัยทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ในทุกด้าน สันองตอบความต้องการของสังคมมากขึ้น และสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาในส่วนของประเทศไทย ทางด้านนโยบาย ได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาออกเป็น 5 ด้าน คือ

- (1) นโยบายด้านการผลิตบัณฑิต
- (2) นโยบายด้านการวิจัย
- (3) นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่สังคม
- (4) นโยบายทะนุบำรุงและสร้างสรรคศิลปะและวัฒนธรรม
- (5) นโยบายด้านการบริหาร

(1) นโยบายด้านการผลิตบัณฑิต ในระดับปริญญาตรีจะเพิ่มการผลิตเฉพาะในสาขาที่มีความต้องการกำลังคนสูงเท่านั้น ในชั้นบัณฑิตศึกษาจะเพิ่มปริมาณการผลิตและขยายการศึกษาบางสาขาออกไปถึงชั้นปริญญาเอก จัดตั้งหน่วยวิชาการเปิดสอนเป็นกลุ่ม

วิชา ปรับปรุงมาตรฐานวิธีการจัดการศึกษา บริการด้านห้องสมุด โสตทัศนศึกษา ศูนย์เอกสาร ศูนย์หนังสือ และหน่วยผลิตเอกสาร จัดหาอุปกรณ์การศึกษาเพื่อทดแทนอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย ส่งเสริมให้คณาจารย์แต่งตำรา แปลตำรา และเขียนหนังสือประกอบการศึกษา ตลอดจนปรับปรุงด้านกิจการนิสิต

(2) นโยบายด้านการวิจัย ส่งเสริมการวิจัยของคณาจารย์และนิสิต เพื่อประโยชน์ด้านการสอน ความก้าวหน้าทางวิชาการและประโยชน์ของสังคมให้สถาบันวิจัยที่มีอยู่และที่จะตั้งขึ้นใหม่ ให้ดำเนินโครงการในลักษณะคาบเกี่ยวหลายสาขาวิชา และสัมพันธ์กับปัญหาของสังคมไทย และไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น

(3) นโยบายด้านบริการทางวิชาการแก่สังคม ส่งเสริมการปฏิบัติการ ทั้งในเมืองและชนบทให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อเป็นบริการทางวิชาการแก่ชุมชนโดยตรง จัดระบบประสานงานด้านบริการทางวิชาการของหน่วยงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาต่อเนื่องในลักษณะต่าง ๆ เช่น การสอนทางไปรษณีย์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งจัดเป็นการศึกษาแบบเปิด (Open University) สอดคล้องกับนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

(4) นโยบายด้านการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จัดให้มีการสอนวิชาเกี่ยวกับศิลปะวัฒนธรรม ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในลักษณะของชุมนุมทางศิลปะวัฒนธรรม ตลอดจนเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมขึ้นในมหาวิทยาลัย โดยการสร้างหน่วยงานหรือบริการทางด้านนี้ เช่น พิพิธภัณฑ์ และหอศิลป์ เป็นต้น

(5) นโยบายด้านการบริหาร ระดมทรัพยากรด้านการเงินจากแหล่งต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย นำมาจัดสรรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ปรับปรุงระบบบริหารงานภายในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน แก้ไข ปรับปรุงระเบียบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง ตลอดจนจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

3.2.5 โครงการพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 พ.ศ.2525-2529

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระยะที่ 5 พ.ศ.2525-2529 มี มุ่งที่จะเสริมสร้างระบบและปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ล้อมคล้องกับความต้องการของสังคม และนโยบายการพัฒนาการศึกษาของชาติ เพิ่มบรรยากาศทางวิชาการของมหาวิทยาลัยและสนับสนุนงานด้านกิจการนิสิตในทุก ๆ ด้าน

ดำเนินนโยบายสำหรับแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 ได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาการศึกษาก่อเป็น 5 ด้าน เช่นเดียวกับแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 โดยมีแนวนโยบายที่ใกล้เคียงกันในลักษณะต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

(1) นโยบายด้านการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเน้นการผลิตบัณฑิตในด้านคุณภาพ และสามารถปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการทำกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างอาจารย์กับนิสิต ในด้านปริมาณเช่นเดียวกับแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 คือในระดับปริญญาตรีจะขยายเฉพาะสาขาที่มีความต้องการสูงและสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติ สำหรับระดับสูงกว่าปริญญาตรีจะเร่งรัดปรับปรุงและขยายการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

(2) นโยบายด้านการวิจัย การวิจัยจะต้องมีความควบคู่ไปกับการผลิตบัณฑิตในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 มหาวิทยาลัยได้กำหนดแนวทางวิจัย โดยเน้นหนักทางด้านพลังงาน อาหาร วัสดุอุตสาหกรรม ด้านที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของประชาชน และการวิจัยที่ทำให้รู้และเข้าใจสังคมไทยมากขึ้น ส่งเสริมให้มีการวิจัยในลักษณะสหสาขาวิชา ตลอดจนสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

(3) นโยบายด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยจะเผยแพร่และให้บริการวิชาการไปสู่หน่วยงาน และประชาชนโดยใช้สื่อและวิธีการต่าง ๆ ในขณะเดียวกันให้มีวิธีการติดตามและตรวจสอบความเหมาะสมและประโยชน์เพื่อนำมาปรับปรุงกันทั่ว และถ่ายทอดวิชาการ

(4) นโยบายด้านการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมขึ้นภายในมหาวิทยาลัย โดยสนับสนุนให้มีกิจกรรม การแสดงผลงาน และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทย

(5) นโยบายด้านบริหาร เสริมสร้างระบบบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ใ้หน่วยงานต่าง ๆ สดทำแผนดำเนินงาน ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อยกมาตรฐาน ทางวิชาการ เพื่อนำรายได้มาปรับปรุงคุณภาพในการผลิตบัณฑิตและสวัสดิการที่จำเป็น เพื่อ ป่ารุงขวัญ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

3.3 สรุป

แนวทางของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ที่ผ่านมามีตั้งแต่ฉบับที่ 1 จนถึงฉบับที่ 5 ในปัจจุบัน มีทิศทางในการกำหนดนโยบายที่มีในลักษณะล่อคคล้องและส่งเสริมต่อกัน กล่าวคือ การสนับสนุนให้มีการขยายการศึกษาออกสู่ชุมชน . เพิ่มการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาที่มีความ ต้องการแรงงานสูง ส่งเสริมให้คนมีโอกาสในการศึกษาได้มากและมีความเสมอภาคทาง การศึกษา โดยเหมาะสมกับสภาพโครงสร้างของประเทศ สนับสนุนการสอนในภาคเอกชน สดตั้งมหา วิทยาลัย เปิดและวางรากฐานของการสดตั้งวิทยาลัยชุมชนในแต่ละภาค นอกจากนี้ ก็สนับสนุนภารกิจของมหา วิทยาลัยในด้านการศึกษา ส่งเสริมการบริการวิชาการแก่สังคมและ ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานให้ล่อคคล้องกับการ พัฒนา เศรษฐกิจและสังคม

สำหรับจุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัยนั้น ก็ได้กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาในลักษณะที่ล่อค คล้องกับนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แต่ยังคงขาดความต่อเนื่องของแผนสำหรับ แนวนโยบายบางอย่างของมหา วิทยาลัย ทั้งนี้ ในหลักการของโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย โดยทั่วไปพอสรุปได้คือ ในระยะเริ่มต้นของแผนพัฒนาการศึกษาในระยะที่ 1 และ 2 มุ่งที่จะ ผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรี มุ่งขยายตัว เฉพาะในค้ำนปริมาณและสาขาที่มีการสนับสนุนทาง เศรษฐกิจ ซึ่งเป็นความต้องการของตลาดแรงงานในขณะนั้น ต่อมาก็ได้เริ่มหันมาพิจารณา ใน เรื่องของคุณภาพบัณฑิต ขยายการศึกษาออกไปให้ครอบคลุมในทุกสาขาวิชา ที่มีความจำเป็น ในการพัฒนาประเทศ และเปิดสอนในระดับสูงกว่าปริญญาตรีจนถึงชั้นปริญญา เอก นอกจากนี้

ยังรับนโยบายในการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 3 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติในการกระจายการศึกษาออกสู่ชุมชน

สำหรับโครงการพัฒนาการศึกษาในระยะที่ 4 และ 5 มหาวิทยาลัยเริ่มมีนโยบายที่จะทำหน้าที่ให้ลุ่มบูรณในทุกด้าน และสนองความต้องการของสังคมมากขึ้น จึงกำหนดนโยบายในการพัฒนาออกเป็น 5 ด้าน คือ

- (1) นโยบายด้านการผลิตบัณฑิต
- (2) นโยบายด้านการวิจัย
- (3) นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่สังคม
- (4) นโยบายทะนุบำรุงและสร้างสรรคศิลปะและวัฒนธรรม
- (5) นโยบายด้านการบริหาร

ทางด้านการผลิตบัณฑิต นโยบายด้านนี้ได้เริ่มเปลี่ยนไปจากเป้าหมายเดิมที่ตั้งไว้ โดยสนับสนุนการเพิ่มปริมาณการผลิตบัณฑิตในระดับสูงกว่าปริญญาตรี สำหรับในระดับปริญญาตรี นั้นให้มีจำนวนผลิตใกล้เคียงกับจำนวนเดิมที่มีอยู่ จะขยายก็แต่เฉพาะในสาขาที่มีความจำเป็นสูงเท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย